

Jattigudgift, at de næsten ikke ville være istand til at affolde dem. Det gaar nemlig saaledes til, at Rekrutteringen hovedsagelig sker fra Omegnens Landbrugere, og det er i Reglen ikke fra den bedste Del. Det er i Reglen yngre Folk, som ere blevne Besiddere af en Eiendom, hvor de ikke have kunnet begaa sig, mange Gange maasse fordi de havde maattet forrente for Meget, men mange Gange vistnok, fordi de ikke ville bestille Noget. Naar det saa altsaa er gaaet tilbage for dem, og de maa sælge deres Eiendom, og de saa eie en lille Kapital, er det det Sædvanelige, at de tage ind til Byen og etablere sig som Værtshusholder, og da denne Næringsvei iforveien er overfyldt, bliver Fortjenesten ikke stor. Resultatet bliver da i uhyre mange Tilfælde det, at i den Tid, indtil Paagjældende have erhvervet Forsørgelsesberettigelse i Kommunen, have de ødelagt sig selv i legemlig Henseende og ere ofte blevne Deliriumskandidater, og Enden bliver den, at de gaa over paa Kommunens Jattigudsen. I denne Henseende vil ialtsaa denne lille Lov have en meget stor Betydning, og det skulde derfor gjøre mig overordentlig ondt, dersom det ikke skulde lykkes at faae den gennemført. Hertil skal jeg indskrænke mig; det var kun dette Punkt, jeg vilde fremhæve, da det ikke forekommer mig at være fremhævet fra anden Side her i Thinget, og jeg tror virkelig, at det maa komme i Betragtning.

N. Masmussen: Allerede dengang Loven af 23de Mai 1873 var til Behandling her i Thinget og blev endelig vedtagen af Rigsdagen, nærede jeg Betænkeligheder ved den Bestemmelse, som da blev bragt i Forslag, og som Loven indeholder. Jeg anser det for et Feilsyn, om man tror, at slige Foranstaltninger i nogen væsentlig Grad ville formindske det Samfundsønde, som umægtelig er tilstede, formindste det Drikkeønde, som desværre udbreder sig i Befolkningen. Smidleriid kunde det endda gaa, thi det Indgreb, som dengang blev gjort i Næringsfriheden, angik ikke saa at sige den individuelle Personlighed; men det Lovforslag derimod, som nu foreligger, gaar saameget i Retning af Vilkaarlighed ved Bestemmelsen af, hvem der nu for Eftertiden skal være Værtshusholder, at jeg har megen Tvivl om, at selv de mest samvittighedsfulde Kommunalbestyrelser ville have Held med sig og træffe det bedste Valg. Lad os engang tage en af de Landmænd, den ærede sidste Daler nævnte, som af en eller anden Grund ikke længere kan bestaa ved Landvæsenet, men søger ind til Byen og forlanger Børgerskab som Værtshusholder. Denne Mand staar for Børgerepresentationen, haaber jeg, som en hidtil ædruelig og flittig Mand, og som ogsaa har et

Par Skilling i Haanden. Det er nu saadanne Folk, det ærede Medlem har udset til den Slags Subjekter, som om kort Tid vil søge Jattigudsenet. Er det nu en billig Hensyntagen, dersom en Kommunalbestyrelse vrager en saadan Mand i det Dieblit, han søger om Børgerskab? Jeg maa for mit Vedkommende paa det Bestemteste sige Nei, det er en Mand, som i enhver Henseende er kvalificeret til at indtage den Stilling og drive en saadan Næring i Byen. Jeg forudsætter ogsaa, at Kommunalbestyrelsen vil finde, at den ikke kan vrage en saadan Mand, men efterat han nu har fænknet et Mars Tid eller to og har skullet drikke Gjæsterne til, hvorledes ser han saa ud? De ærede Medborgere fra Byerne, som skulle have med den Sag at gjøre, tænke sig, at den Mand, som bliver Værtshusholder, til sin Dødsdag vil blive den samme Person, som han var, da han blev Værtshusholder. Sagen er imidlertid den, at den Mand vil om meget kort Tid blive vant til at snapse, og altsaa blive meget uordenlig, men Lovgivningen indeholder intetsomhelst Middel til at faae de forfaldne Subjekter ud af den Næring, som de med fuld Ret ere komne ind i. Det er et Supplement, som høver til, ikke alene ved denne Lov, men ogsaa i andre Forhold. Naar man ansætter Folk i en vis Tjeneste, et vist Embede eller Beskilling, hvad det nu er, maa der absolut ved Siden af ligge en Bestemmelse, som indeholder et Middel til, naar en Mand i en saadan Grad forandrer sine naturlige Egenheder og Kvalifikationer, da det bliver tilfældigt at kunne faae ham bort. Jeg mener, det er en væsentlig Mangel ved denne Lov, at Kommunalbestyrelsen ikke faar Haands- og Halsret over en saadan Person. Naar den finder, at han ikke længere er ædruelig og ordentlig nok, maa den have det i sin Magt at kunne sige til ham: Nei, holdt nu, min Ven, nu maa du forlade denne Næring. Jeg mener, at dette er et tilstrækkeligt Bevis paa, hvor lidet hjælpende en saadan Lov egentlig vil blive paa dette Omraade. Jeg anerkjender i meget høi Grad den Ærbidighed og Interesse, hvormed min ærede Ven fra Aalborg Gnene (Sohannsen) ikke alene her i Rigsdagen, men mange andre Steder har kastet sig over dette Forhold, og han har sagt mange drøie Sandheder, sagt Meget i den Retning, som maa paaagtes. Jeg vil tilføje nogle Bemærkninger i samme Retning, nemlig at jeg tror, at hvad det mere gjælder om end Lovgivningsarbejder paa det Omraade, er den moralske Karakter, som Befolkningen besidder. Saalange en Mand kan nyde den Agtelse, han i nærværende Tid nyder, uagtet han er drifselddig, hjælper ingen Lovgivning. Han maa foragtes, for Lovgivningen hjælper, og det kan efter min Mening kun ske, naar de høiere Stillede i Samfundet hver i sin Kreds og hver paa sit Omraade foregaa med et